

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

720

Vragen van de leden **Marijnissen** en **Temmink** (beiden SP) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de financiering van politieke partijen* (ingezonden 20 november 2023).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 29 december 2023).

Vraag 1

Klopt het dat in artikel 21 lid 1 onder a, is bepaald dat de naam en adresgegevens van de uiteindelijk belanghebbende dienen te worden geregistreerd, ook indien de gift niet namens een natuurlijk persoon is gedaan?

Antwoord 1

Ja. Deze bepaling is het gevolg van het inwerking treden van de Evaluatiewet Wfpp per 1 januari 2023. Om politieke partijen de tijd te geven zich aan te kunnen passen aan de nieuwe regels is in de wet bepaald dat sommige wetsartikelen pas per 1 januari 2024 van toepassing zijn. Dit geldt ook voor deze verplichting.¹

Vraag 2 en 3

Klopt het dat in het overzicht van de donaties aan politieke partijen geen natuurlijke personen gemeld worden, maar donaties van onder andere bv's, zoals Yip Holding, Kimi B.V. of Karo B.V.?²

Deelt u de mening dat hiermee niet voldaan wordt aan het wettelijke uitgangspunt dat duidelijk moet worden wie de uiteindelijk belanghebbenden zijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2 en 3

Als een politieke partij een substantiële bijdrage ontvangt, moet zij dit binnen drie dagen melden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dit is geregeld in artikel 25a van de Wet financiering politieke partijen. Daarbij moeten o.a. de gegevens worden verstrekt die op grond van artikel 21, eerste lid, in de financiële administratie van de politieke partij zijn opgenomen. Omdat de verplichting om bij een bijdrage van een rechtsper-

¹ Zie artikel II in samenhang met artikel I, onderdeel L, van de Evaluatiewet Wfpp.

² Rijksoverheid.nl, «Overzicht substantiële giften aan politieke partijen 2023», <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-binnenlandse-zaken-en-koninkrijksrelaties/documenten/jaarverslagen/2023/01/27/overzicht-substantiele-giften-aan-politieke-partijen-2023>.

soon ook de adresgegevens van de uiteindelijk belanghebbende(n) te registreren pas van toepassing is vanaf het subsidiejaar 2024 – zie het antwoord op vraag 1 – hoefden die gegevens in het subsidiejaar 2023 nog niet te worden verstrekt noch openbaar te worden gemaakt.

Vraag 4

Hoe kan er gecontroleerd worden of het maximumbedrag van totaal 100.000 euro aan donaties niet overschreden wordt, als de uiteindelijk belanghebbende niet openbaar wordt? Deelt u de mening dat dit in strijd is met (de geest van) de wet?

Antwoord 4

Bij de verantwoordingsstukken over het jaar 2023, die politieke partijen moeten aanleveren voor 1 juli 2024, moet een goedkeurende verklaring van een accountant zitten. Als het giftenmaximum van € 100.000,- wordt overschreden, zal een accountant geen goedkeurende verklaring kunnen afgeven.

Indien de regels van de Wfpp worden overtreden is de Minister van Binnenlandse Zaken als toezichthouder bevoegd tot het opleggen van een bestuurlijke boete van maximaal € 25.000.

Vraag 5

Deelt u de mening dat hierdoor onduidelijk is of er invloed wordt gekocht door grote bedragen vanuit bedrijven te storten, waardoor het voor mensen met meerdere bv's makkelijker is het toch al forse maximum van een 100.000 te overschrijden? Kunt u uw antwoord uitgebreid toelichten?

Antwoord 5

Als toezichthouder op de Wet financiering politieke partijen vind ik het belangrijk dat politieke partijen zich houden aan de regels die in de Wfpp zijn neergelegd. Die regels zijn tot stand gekomen na een uitgebreid parlementair debat. Mijn voorganger heeft bij de behandeling van de Evaluatiewet Wfpp in de Kamer ook benadrukt dat de aangescherpte regels in de Wfpp normstellend zijn. De transparantieregels waar politieke partijen aan moeten voldoen maken het mogelijk dat hier een maatschappelijke discussie over plaatsvindt. Het is ook de rol van politieke partijen zelf om, binnen het wettelijk kader, invulling te geven aan de normen bij het aannemen van giften.

Vraag 6

Kunt u uitgebreid reageren op de zorgen van de Commissie toezicht financiering politieke partijen die aangeeft geen mogelijkheden te hebben om te achterhalen of er aan wettelijke verplichtingen wordt voldaan door de uiteindelijke gever niet te registreren?³

Antwoord 6

De Ctfpp merkt in haar advies over de overzichten verkiezingstijd 2023 op dat transparantie over de uiteindelijke belanghebbende van rechtspersonen «van belang is om vast te kunnen stellen of dergelijke bijdragen aan de verplichtingen van de Wfpp voldoen.» Ik onderken dit belang. Daarom zal ik er vanaf subsidiejaar 2024 op toezien dat politieke partijen bij het aannemen van een gift van een rechtspersoon ook de uiteindelijk belanghebbende registreren, zoals de Wet vanaf 1 januari 2024 voorschrijft.

Zoals aangegeven in de Kamerbrief van 17 november 2023 moeten politieke partijen nog een overzicht van giften en schulden aanleveren voor de periode 1 november 2023 tot 22 november 2023, waarover de Ctfpp ook advies uitbrengt. Wanneer ik ook dit advies ontvangen heb, reageer ik op de beide adviezen van de Ctfpp.

Vraag 7

Kunt u ingaan op de opmerking van deze commissie dat de handelwijze van enkele partijen daarmee in strijd is met de geest van de wet? Wat gaat u hierop ondernemen?

³ Tweedekamer.nl, «Advies Ctfpp overzichten verkiezingstijd 2023», https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023Z19254&did=2023D46530.

Antwoord 7

De commissie schrijft in haar reactie op de overzichten verkiezingstijd 2023 dat zij zich afvraagt of de handelwijze van de VVD in lijn is met de bedoeling van de wet. Uit de aangeleverde overzichten van giften en onderliggende informatie blijkt dat het gaat om giften van drie separate rechtspersonen, met bovendien drie afzonderlijke personen achter de rechtspersonen. Omdat het gaat om verschillende donateurs is dit volgens de Wfpp toegestaan. Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 5 wil ik benadrukken dat de regels in de Wfpp ook normstellend zijn. De transparantieregels waar politieke partijen aan moeten voldoen maken het ook mogelijk dat hier een maatschappelijke discussie over plaatsvindt. Het is ook de rol van politieke partijen zelf om, binnen het wettelijk kader, invulling te geven aan deze normen.